

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้บัญญัติสาระที่เกี่ยวกับการศึกษาไว้หลายมาตรา โดยเฉพาะมาตรา 81 ซึ่งบัญญัติว่า “รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชน จัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ” (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. 2540 : 19)

การศึกษาจึงเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง ในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองด้านต่าง ๆ ตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิตตั้งแต่แรกเกิด การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีพและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง รวมเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้ การศึกษาจะต้องเป็นกระบวนการที่เตรียมและนำคนไทยและสังคมไทยให้ก้าวสู่ยุคใหม่อย่างมั่นคงและทันโลก ความพึงพอใจแก่ความสำเร็จในผลการจัดการศึกษาที่ผ่านมา หรือการแก้เฉพาะปัญหาที่เผชิญอยู่ ไม่เป็นการเพียงพออย่างแน่นอน ด้วยเหตุนี้ แนวทางการพัฒนาการศึกษาสำหรับ 5 ปี ข้างหน้าของแผนงาน จะต้องอาศัยการมองวิสัยทัศน์ของคนไทยและสังคมไทย รากฐานของการศึกษาระดับชั้นในความสำเร็จของการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง มีความสามารถในการจัดการ ประสาน ประโยชน์กับทุก ๆ ฝ่ายเพื่อผลประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้มีคุณลักษณะดังกล่าวจึงจะสามารถทำให้การศึกษาเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่พึงประสงค์ได้ การจัดการศึกษาจะต้องพัฒนาคนให้เกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิต อยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานะของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของข้อมูลข่าวสาร สังคมที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสังคมที่เต็มไปด้วยปัญหามานาประการ บุคคลจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีปัญญา สามารถที่จะวิเคราะห์และเลือกรับข้อมูลข่าวสาร แนวคิดหรือวัฒนธรรมที่เป็นประโยชน์สามารถจัดการชีวิตด้วยการพึ่งพาตนเองได้ เป็นผู้ที่ยึด

คุณงามความดีและจิตที่เข้มแข็งเชิงจริยธรรมในการดำเนินชีวิต (พระราชวรานูนิ. 2543 : คำนำ)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) เป็นแผนพัฒนาฯ ที่แตกต่างจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับก่อน ๆ ตรงที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 เน้นการพัฒนาคน เพื่อให้คนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านสภาพแวดล้อมของสังคม ภูมิภาค เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและประชารัฐ (รุ่ง แก้วแดง. 2541 : 30) จนกระทั่ง ปี 2539 กระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินการปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนามาตรฐานการศึกษา โดยมีเป้าหมายพัฒนาการศึกษา ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) และให้การศึกษาไทยเป็นเลิศในปี พ.ศ. 2550 (สุขวิช รังสิตพล. 2540 : 1)นโยบายปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ มี จุดมุ่งหมายสูงสุดเพื่อพัฒนาศักยภาพของประชาชนให้สมบูรณ์ในสังคมแห่งการเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข จุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษานั้น มุ่งเน้นการสร้างบุคลากรแห่งการเรียนรู้ องค์กรแห่งการเรียนรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น โดยผู้ที่ผ่านการศึกษแต่ละคนจะมีความสามารถ และคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญคือ เป็นผู้ที่มีสุขภาพอนามัยทั้งร่างกายและจิตใจ เป็นผู้ที่มีความสามารถในการคิด เป็นผู้ใฝ่รู้ และสามารถแสวงหาความรู้ เป็นคนที่มีความสามารถทางวิชาการ และวิชาชีพ เป็นผู้มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ไม่เห็นแก่ตัว เสียสละและอดทน ร่วมมือกับผู้อื่นได้ มีความเป็นประชาธิปไตย มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ทั้งนี้อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมไทย และความเหมาะสมของการศึกษาแต่ละระดับ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540 : ความนำ)

กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2539 : 18) ได้กำหนดแนวทางในการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษา 4 ด้าน คือ

1. การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา
2. การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา
3. การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน
4. การปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา

ระบบการศึกษาในปัจจุบันไม่สามารถสร้างผู้เรียนที่มีคุณภาพได้ตามที่มุ่งหวัง สืบเนื่องมาจากปัญหาหลายประการ ทั้งด้าน โครงสร้าง กระบวนการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการ และระบบสนับสนุนต่าง ๆ รวมทั้งกระบวนการที่ยังไม่สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมใหม่ ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนและรวดเร็วด้วยการปฏิรูป การปฏิรูปการศึกษาจะสำเร็จได้ มิใช่เกิดจากการกระทำของผู้ใดผู้หนึ่งคณะบุคคล คณะใดคณะหนึ่ง แต่จะต้องเกิดจากการร่วมคิดร่วมทำอย่างจริงจังของทุกคน ทุกกลุ่มในสังคม

ทั้งหมด (กรมสามัญศึกษา. 2542 : คำนำ)

ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาชาติต้องเริ่มที่การพัฒนาคนด้วยการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ คือ การทำการศึกษาให้เหมาะสมแก่การพัฒนาคนได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ การศึกษาต้องช่วยให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) คือ เป็นสังคมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน โดยอาศัยข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ซึ่งเป็นจุดแข็ง ยุคสมัยนี้คือยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร การศึกษาต้องกระตุ้นให้คนมีความใฝ่รู้และอยากเรียนรู้ตลอดเวลา (พระราชวรานูณี. 2542 :10)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้มีการประกาศใช้เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2542 มีผลให้เกิดการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะการปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของการปฏิรูป ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้เรียน และลักษณะกระบวนการเรียนรู้ ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สรุปเป็นสาระสำคัญ คือ ให้ผู้เรียนเป็น คนดี คนเก่ง และมีความสุข (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. 2542 : 2)

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาได้ดำเนินงานจากผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเรื่องของการปฏิรูปการศึกษา ควรทราบถึงความพึงพอใจมากขึ้นน้อยเพียงใด การที่ครู อาจารย์จะปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ครู อาจารย์จะต้องมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเป็นพื้นฐานเพราะหากบุคคลมีความพึงพอใจในงานที่ตนปฏิบัติแล้ว ย่อมจะทำให้เกิดขวัญและกำลังใจในการที่จะปฏิบัติงานซึ่ง เดวิด และนิวส์ตรอม (David and Newstrom. 1989 : 109) ได้กล่าวถึงความพึงพอใจในการทำงานไว้ดังนี้คือ ความพึงพอใจของบุคคลในการทำงานในองค์กร มีผลต่อความสำเร็จของงานและองค์กร รวมทั้งความสุขของผู้ทำงานด้วย องค์กรใดก็ตาม หากบุคคลในองค์กรไม่มีความพึงพอใจในการทำงาน ก็จะเป็นมูลเหตุหนึ่งที่ทำให้ผลงานและการปฏิบัติงานต่ำ คุณภาพของงานลดลง และมีปัญหาทางวินัยได้อีกด้วย แต่ในทางตรงกันข้ามหากองค์กรใดมีบุคคลที่มีความพึงพอใจในการทำงานสูงจะมีผลทางบวกในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานยังเป็นเครื่องหมายแสดงถึงประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานและภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กร ดังนั้นถ้าหากหน่วยงานใดเล็งเห็นถึงความสำคัญของการสร้างความพึงพอใจในการทำงานให้เกิดขึ้นกับคนในหน่วยงานของตนเอง และมีความเข้าใจปัจจัย หรือองค์ประกอบที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงาน อีกทั้งตระหนักอยู่เสมอว่า ความพึงพอใจนั้นสามารถเปลี่ยนได้อยู่เสมอตลอดเวลาตามสภาพการณ์หรือตามเวลาจะทำให้หน่วยงานนั้นประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งแสดงให้เห็นถึงคุณภาพของผู้นำอีกด้วย ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารควรทราบและสร้าง

ให้เกิดแก่ผู้ปฏิบัติงานให้มากที่สุด เพราะจะช่วยให้การบริหารงานของผู้บริหารเป็นไปอย่างราบรื่น และการปฏิบัติงานของบุคคลในหน่วยงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกันจะมีผลต่อการปฏิบัติงานของครู อาจารย์ดังเช่น วิฑูรย์ โศทรโยธา (2538 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ระดับปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ที่มีขนาดแตกต่างกัน มีปัญหารายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดกลางมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า งานวิชาการ งานกิจการนักเรียน มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 งานบุคลากร งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สุรินทร์ อสุระพงศ์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารระบบคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน เห็นว่าการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารระบบคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยรวม และเป็นรายด้าน 2 ด้าน คือ ด้านการกำหนดเป้าหมายและนโยบายของโรงเรียน และด้านการจัดองค์การบริหารคุณภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประเสริฐชัย พิศาตรมย์ (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จังหวัดกาฬสินธุ์ มีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวนทั้งสิ้น 68 โรงเรียน ได้ดำเนินการปฏิรูปการศึกษาตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาของกรมสามัญศึกษา โดยมีสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ทำหน้าที่ประสานงานระหว่างโรงเรียน กับส่วนกลาง ดังคำสั่งที่ ศธ. 0818/1433 เรื่อง การกำกับติดตาม และประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาได้ผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาฬสินธุ์
เขตการศึกษา 10 ปีการศึกษา 2545

ลำดับ	รายการ	จำนวนโรงเรียน				สรุปภาพรวม
		จำแนกตามระดับผลงาน				
		A1	A2	A3	A4	
1	การรองรับสิทธิและโอกาสทางการศึกษา	-	23	21	24	A4
2	การปฏิรูปการเรียนรู้					
	2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	-	36	25	6	A2
	2.2 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	31	24	12	1	A1
	2.3 การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3	27	30	8	A3
	2.4 การพัฒนาครูเครือข่าย ครูแกนนำ ครูต้นแบบ	7	30	27	4	A2
	2.5 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน	1	10	44	13	A3
3	การประกันคุณภาพการศึกษา	3	32	28	5	A2
4	การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	9	40	17	2	A2
5	การเสริมสร้างความเข้มแข็งของโรงเรียน	3	17	36	12	A3
6	การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด	1	13	33	21	A3

แหล่งข้อมูล : สามัญศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์, สำนักงาน. 2545.

สรุปผลการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาฬสินธุ์
เขตการศึกษา 10 พบว่ามีทั้งต้องปรับปรุง (A1) ,พอใช้ (A2) , ดี (A3) และดีมาก (A4)

จากการได้ร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครู อาจารย์เกี่ยวกับการปฏิรูป
การศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ใน โรงเรียนต่าง ๆ โดยการ
สัมภาษณ์ พบว่า จารึก บุรวัณณ์ (2545 : สัมภาษณ์) การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เป็นการเปลี่ยนทางการศึกษาที่คิดว่าน่าจะเป็นประโยชน์
อย่างมากสำหรับเยาวชนไทยที่จะได้เป็นคนเก่ง คนดี อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นสังคม
แห่งการเรียนรู้ การบริหารงานที่มีความโปร่งใสตรวจสอบได้ มีความเป็นธรรมมากขึ้น
ครู อาจารย์จะมีวิญญูณแห่งความเป็นครูมากขึ้น มีความสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
ชุมชนจะมีส่วนร่วมในการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษามากขึ้น ซึ่งโดยภาพรวมนั้นคิดว่าเป็นที่

น่าพอใจและจะบังเกิดผลดีในอนาคตต่อไป อิทธิพร ศรีแสง (2545 : สัมภาษณ์) การปฏิรูป การศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เป็นการจัดการศึกษาที่ทำให้ เกิดปัญหาโดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดเล็กครู อาจารย์จะเกิดความสับสนทำอะไรไม่ค่อยถูกนักเรียน อ่านหนังสือไม่ค่อยได้ ครูบางส่วนทำผลงานเพื่อความก้าวหน้าของตนเองจนลืมเรื่องการสอน ผู้บริหารบางคนวิ่งเต้นหาตำแหน่งจนลืมเรื่องของคุณธรรม ในชุมชนที่ประชาชนยากจนไม่สามารถ จัดการเกี่ยวกับระบบทรัพยากรเพื่อการศึกษาได้ โดยภาพรวมยังไม่เป็นที่พึงพอใจในการปฏิบัติงาน สุธชัย นาอูมา (2545 : สัมภาษณ์) การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 คิดว่าเป็นเรื่องที่ดีที่สังคมไทยจะได้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น โดยภาพรวมนั้นคิดว่ามีความพึงพอใจ

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ว่ามีความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาเพียงใด จึงทำการวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานของครู อาจารย์ ใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อนำผลที่ได้เป็นข้อมูลพื้นฐานให้ผู้บริหารหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบนำไปเป็นแนวทาง ในการปรับปรุงและส่งเสริมให้ครู อาจารย์ เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะนำไปสู่ การปฏิบัติงานที่ดีและเกิดประโยชน์สูงสุดในการทำงานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา ของครู อาจารย์ ใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ปีการศึกษา 2545 เป็นรายด้านและรวมทุกด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของครู อาจารย์ในการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูป การศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีขนาดต่างกัน เป็นรายด้านและรวมทุกด้าน

สมมติฐานการวิจัย

ครู อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ที่มีขนาดต่างกันมีความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาเป็นรายด้านและรวมทุกด้านแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา ของ ครู อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีขนาด ต่างกันใน 4 ด้านคือ

1. การปฏิรูปการเรียนรู้
2. การปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษา
3. การปฏิรูปครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา
4. การปฏิรูประบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ ครู อาจารย์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ปีการศึกษา 2545 ใน 68 โรงเรียน จำนวน 2,142 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดโดยสูตรของ Taro Yamane (สมศักดิ์ คำศรี. 2542 : 6-7) ได้จำนวน 337 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามขนาดโรงเรียน แบ่งได้เป็น โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก

2. ตัวแปร

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ครู อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา 4 ด้านคือ

- 2.2.1 การปฏิรูปการเรียนรู้
- 2.2.2 การปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษา
- 2.2.3 การปฏิรูปครู คุณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา
- 2.2.4 การปฏิรูประบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา หมายถึง ความรู้สึกของครู อาจารย์ที่มีต่อการปฏิบัติงานในทางบวก แยกได้ 4 ด้านคือ

1.1 การปฏิรูปการเรียนรู้ เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ลดบทบาทของครู เน้นการจัดกิจกรรม มีอิสระ มีความหลากหลาย ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 การปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษา โดยเน้นเรื่องการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนในการจัดการศึกษา

1.3 การปฏิรูปครู คุณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา เป็นการส่งเสริมให้ระบบกระบวนการผลิต การพัฒนาครู คุณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง

1.4 การปฏิรูประบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา เป็นการระดมทรัพยากร งบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน ทั้งภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว สถาบันสังคมอื่นมาใช้เพื่อจัดการศึกษา

2. ครู อาจารย์ หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่หลักในด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการสอน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์

3. ขนาดโรงเรียน หมายถึงการแบ่งลักษณะ โรงเรียนมัธยมศึกษา ตามจำนวนนักเรียน แบ่งเป็น 3 ขนาด คือ (กรมสามัญศึกษา. 2532 : 68)

3.1 โรงเรียนขนาดใหญ่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คน ขึ้นไป

3.2 โรงเรียนขนาดกลางมีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 500-1,499 คน

3.3 โรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวนนักเรียน ไม่เกิน 500 คน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครู อาจารย์ ใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์
2. ผลที่ได้จากการวิจัยเป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องเพื่อนำไปวางแผนและกำหนดนโยบายปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงาน ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของครู อาจารย์ใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University